

Torrealdai Joan Mariri. — Donostian

JAKINekin nabil egunotan, eta aldi egokiak ematen ditut irakurri eta gure denbora zaharrak gogoratzen. Lan handia egin duzue, zerbaki mardul hau prestatzen. Ekimen bat egiten hasi da gure arteko bat ere —Martin Lasa— Lasalletarren euskal arloko lanari buruz ikuspen bat eta kritika, eta hori azkeneko JAKIN irakurtzen dabilelako.

Nere zertxobait ere badagoela, ikusten dut. Aldizkariokoengandik hurbil ez ibiltzeagatik eman zidan beti bildur pixka bat JAKINek. Gai zalak neretzako? Gaur ez dut ikusten horrela, ondo egin duzuen aurkibide zehatza ikusita. Aldizkariak jarraitzeko asmorik baduzue, noizbehinka bidaliko dizuet zertxobait, ontzat hartzen baduzue.

Euskararen batu-mugimenduak asko atzeratu ninduen; nere buruz alfabetatu nintzen, bizkaieraz, eta pixka bat ikasi nuenean... zorabiatu egin nintzen. Hogei urte gazteago izan banintz...!

Pena handia eman zidan zurekin izan nuen ahanzi-nahasteak, Euskal Idazleei buruz egin zenuen inkesta garrantzitsuan. Baina esan nitzun honelako galdualdi-distrazio handiak izaten ditudala, eta orain geroago eta maizago. Urteetako akatsa da, baina ezagutzen nautenek badakite problema hau, eta parkatzen didate. Ondorio zinezkoak ere izan ditut, benetazkoak ere bai.

Durangoko Azokari egin zenizkion oharrak irakurri eta astiro irakurri nituen, zehatz azterturik. Jabetu gaiaz ere bai. Aspaldian neukan kezka eta artegatasun bat. Nere gogoko ez da sari-epaietan parte hartzea, kritikoa ez naizelako. Urte asko dira, Jon Bilbao nere maisua eta biok geundela behin Azokan, eta gonbidatuak izan ginen mahaian parte hartzeko (gaztelaniar liburu sailean Jon, eta euskarazkoen sailean ni). Orduan bai, orduan sendo jo nuen kritiko bezala; itzulpen bat agertu ziguten saritarako, eta Leteren olerki liburuaren alde jokatu nuen, Literaturan asmamenezko liburua zelako. Ez zen ezagutua Xabier Lete

orduko urteetan. Urte asko igaro eta gero jakin zuen berak zer gertatu zen.

Gero, sarri harrapatu naute. Liburu-kontseilari bezala, bibliografo moduan esan nahi dut. Ezetza ere eman diet inoiz, baina kolejioko atezainari liburu pilo handi bat utzi, eta...

Zure oharren jabe egiten hasi nintzen, eta Lizundiari esan nion zer-bait egin behar genuela, batzar bat edo horrela, zurekin eta beste batzukin. Erantzun zidan biderik onena izango zela Gerediagako Idazkariarekin hitz egitea lehenengo, bilkura hura antolatzeko. Eskola egunak hasi ziren orduan, eta behin eskola lanetan sartuz gero, gizon galdua izan naiz beste arduretarako. Ikastaroan, eskolatik kanpoko ekintzak ezerezean gelditu dira gehienetan. Hitzaldietara, liburuen aurkezpenetara, museoetara, artelan erakusketetara..., mendira piska bat, horietara bai, asko ibili naiz, buruari atsedena ematearren, osagileak esanda.

Eritasuna ere agertu zen, eta Irunera aldatzea proposatu zidan Pro-bintzialak. Mila gauza gelditu ziren aldean Deustuan. Agur egin diot orain arteko gauza askori, uste dut betirako. Durangoko Azokari, esaterako. Baina telefonoz, ahoz Euskaltzaindian, hona bisitak egitera etorri izan diren gazteok..., azkenean ere lan labur-laburtxo bat egin nuen azkenengo Azokarako: **Bertso paperak Durangoko Inprentaetan**.

Bihotzekoak eman dit azkenean, Eguberrietan. Kontuz ibili beharra dut, baina Euskal Liburutegiaren arduradun nabil, eta lan eramankorra da. Ikerketa lantxoak ere egiten ditut: Izurtza aldeko euskara eta Bidasoakoa salatzen dut, herri-hizkuntza mailan. Folklorea, batez ere. 1936-1939ko gerraren ondoko euskal aldizkarien berri ere ematen dut BAP Aldizkarian, ohar laburtxoetan. Euskal pentsalari, filosofari, teologari, eritilari, idazle eta abarrei galderen bidez beren barruko esan-nahiak eskatzeko asmoa ere badut, ohar laburren bidez. JAKINerako izan daiteke gai egoki bat hau, noizean behin zertxobait bidaltzeko.

Hainbat aldiz nahi izan dut zurekin hitz egitea: Donostian, Tolosan, Bilbon. Idatziz ere behin baino gehiagotan hasi naiz gutungintzan, baina behin ere ezin izan dut bukatu hasitakoa. Adiezina edo gauzak esateko erraztasunik ez dut aurkitu. Baina denak batera gaur!!!

Nahikoa berelekutu egin didate bihotzekoa, bigarrenezko. Bigarren aldizko iztermin zatikaren oinaze gogorrek ere bigundu dira egun batzuek direla, hilabete eta erdiko kalbarioa pasa eta gero. Zuretzat da lehenbiziko eskutitz «laburtxo» hau, batez ere JAKIN irakurtzen nabilako.

Bihotzez agurtu eta besarkatzen zaitut Joan Mari, eta uste dut patxadan hitz egiteko era on bat izango dugula aurtengo urte berri honetan, hor Donostian edo hemen Irunen, arratsalde egoki batetan.

Nikolas Altzola G.
K. I. A.